

Individuální a rodinné modely stresu, Kapitola 9: Model rodinné tísně a kontextový model rodinného stresu, str. 197- 213 (volný překlad)

Model rodinné tísně a kontextový model rodinného stresu

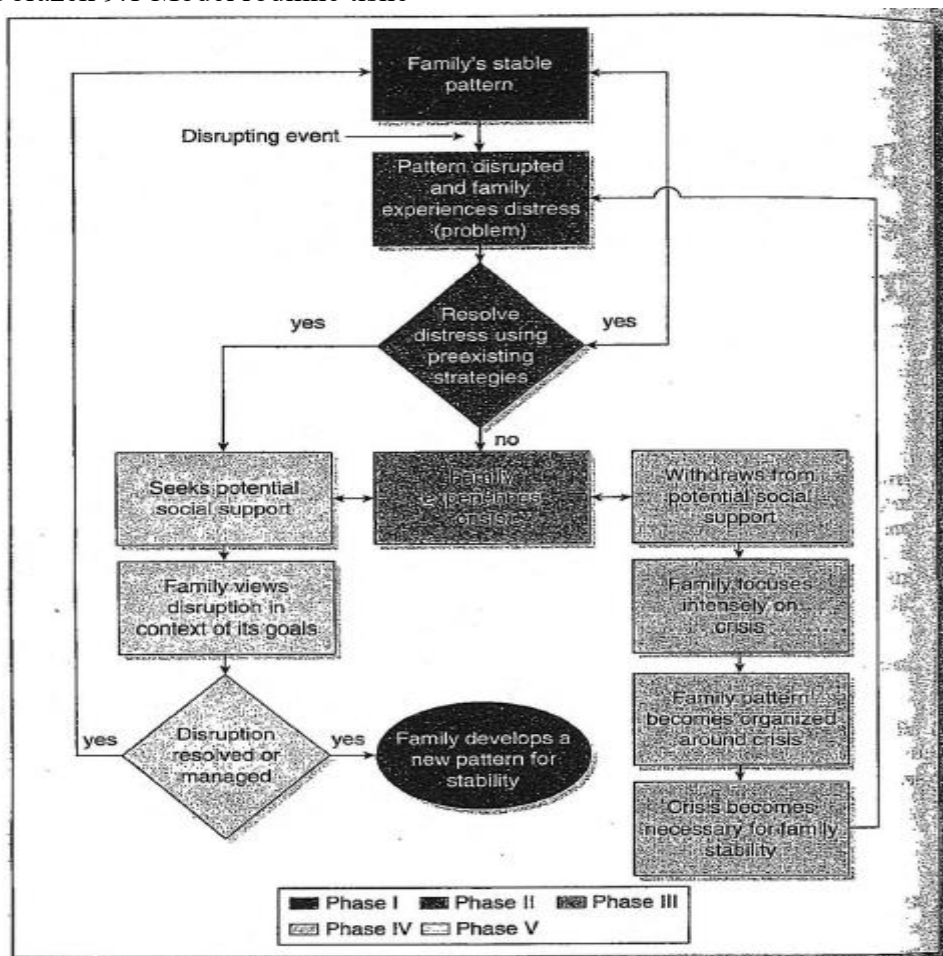
Model rodinné tísně

Cornille, manželský a rodinný terapeut, a Borneo, psycholog (1992), vytvořili model rodinné tísně (Family Distress Model, FDM), „jako průvodce pro pochopení procesu, kterým rodiny procházejí, aby se přizpůsobily změnám.“ Autoři navrhli, že tento model, silně ovlivněný rodinnými systémy, je užitečný pro vedení výzkumu i intervence v rodinách, které se potýkají se stresory (Cornille & Boroto, 1992).

Konceptuální rámec modelu rodinné tísně

Model rodinné tísně se skládá z pěti fází (Cornille, Mullis, & Mullis, 2006), které se původně označovaly jako stádia (Cornille & Boroto, 1992). Obrázek 9.1 znázorňuje pět fází modelu a diskusi o každé z nich.

Obrázek 9.1 Model rodinné tísně

Fáze I: Předvídatelný vzorec rodiny

Podle FDM mají rodiny předvídatelný charakter (Cornille et al., 2006). Původně nazývané stabilní vzory (Camille & Boroto, 1992), které odpovídají jejich zdrojům, identitě, hodnotám a cílům. Rodiny věří, že jejich vzorce jsou „normou a nejlepší způsob života“ (Cornille & Boroto, 1992, p. 187). Mezi tyto vzorce patří rutiny, role, rituály a pravidla, na kterých rodina zakládá svá rozhodnutí o každodenním životě, například kdy a kde se bude večeřet. Tato rozhodnutí jsou činěna tak, aby podporovala identitu, hodnoty a cíle rodiny. Předvídatelný vzorec rodiny v oblasti FDM je podobný 7faktorů v Typologickém modelu (McCubbin, Thompson, Pirner, & McCubbin, 1988; McCubbin & McCubbin, 1987, 1989), a zavedené vzorce fungování v Modelu odolnosti (McCubbin, McCubbin, Thompson, & Thompson, 1995; McCubbin & McCubbin, 1991, 1993, 1996).

Rušivé události - Narušující událost se objevuje mezi fázemi I a II FDM (Camille & Barota, 1992; Cornille, Barota, Barnes, & Hall, 1996; Camille et al., 2006). Rušivá událost FDM (Cornille & Boroto, 1992; Cornille et al., 1996; Cornille et al., 2006) je stresorem v etherových stresových modelech. Autoři FDM uznávají, že rušivé události pocházejí jak z vnějších, tak z vnitřních zdrojů.

Fáze II: Problémy

Ve fázi II FDM jsou narušeny normální rodinné vzorce a rodina zažívá úzkost. Rodina řeší problém pomocí již existujících vzorů v této fázi. Narušením vzorce rodina zažívá úzkost (problém). V této části Fáze II autoři definují distres jako problém, zatímco ve své diskusi definují rušivou událost jako problém (Cornille et al., 1996), což vede ke zmatkům v chápání modelu. Rušivá událost narušuje předvídatelné rodinné rutiny, role, rituály a pravidla, která vedou k distresu. Tato část modelu je podobná zranitelnosti rodinného systému v Typologickém modelu (McCubbin et al., 1988; McCubbin & McCubbin, 1987, 1989).

Vyřešením potíží pomocí již existujících strategií - Obecně platí, že vzory jsou drobné nepříjemnosti, které rodina řeší bez větších problémů myšlením nebo vědomou pozorností pomocí předem stanovených, jednoduchých strategií (změny prvního řádu nebo úrovně 1). Pokud předem stanovené strategie úspěšně obnoví rodinný vzorec, rodina se vrátí do fáze I, kde je předvídatelným vzorem. Pokud však předem stanovené strategie při obnově rodiny selžou, může rodina vyzkoušet různé strategie. Pokud se různými strategiemi nepodaří obnovit rodinný model, rodina se přesune do fáze III a zažívá krizi. Rodiny se alternativně přesunou do fáze 5 a hledají podporu a vyhnout se krizi.

Fáze III: Rodina zažívá krizi

Autoři FDM definují krizi jako "problém, pro který se rodina domnívá, že žádné řešení není k dispozici" (Cornille et al., 1996, s. 440). Když rodina zažívá krizi, podle FDM se její členové mohou obrátit buď na Fázi IV, v níž odstoupí od potenciální podpory, nebo Fázi V, v níž hledají potenciální podporu.

Fáze IV: Vzorce uspořádané kolem krize

Ve čtvrté fázi FDM rodiny organizují vzorce kolem krize. Dělají to tak, že se stahují z potenciální podpory a zabývají se krizí, což vede k tomu, že krize je nezbytná pro stabilitu/předvídatelnost.

Rodina se zbavuje potenciální sociální podpory - Podle FDM (Camille & Boroto, 1992; Camille et al., 1996; Camille et al., 2006) se některé rodiny domnívají, že svou krizi musí vyřešit bez pomoci. Tyto rodiny se stahují od potenciální sociální podpory (pomoc, spojení, citovost), což vede k tomu, že se rodina začne zabývat krizí.

Rodinný vzorec se organizuje kolem krize - Některé rodiny mění své rodinné zvyklosti, pravidla a role do nových vzorců organizované v souvislosti s krizí. Například rituály kolem svátků mohou být přerušeny, když zemře milovaná osoba, nebo mohou být zrušeny rituály kolem usínání dítěte. Tyto rodiny zažívají dočasnou úlevu, pokud se soustředí na krizi, ale toto řešení nakonec zvyšuje úzkost a vytváří další problémy/stresory pro členy rodiny se zanedbávanými potřebami. Rodinná organizace v souvislosti s krizí zůstává účinná, dokud krize trvá.

Krize se stává nezbytnou pro stabilitu rodiny - S řešením krize prožívá rodina stres spojený se ztrátou soustředěním se na krizi. Rutiny, role a pravidla přijatá k řešení krize nejsou dlouhodobá, rodina se snaží udržet rovnováhu tím, že se brání řešení krize nebo zažívá další krize (návrat k fázi III). Tento proces může být nevědomý. Často tento jev pozorujeme, když se někdo snaží vyléčit ze závislosti, aniž by do procesu zapojil rodinu.

Fáze V: Využití sociální podpory ke zvládnutí krize

Rodiny mohou do fáze V vstoupit z fáze II problémů, fáze III krize, nebo z fáze IV, kdy jsou rodiny organizovány kolem krize. V páté fázi FDM rodina hledá potenciální sociální podporu, nahlíží na narušení v kontextu svých cílů, řeší nebo řídí narušení a rozvíjí nový vzorec stability. Rodina hledá potenciální sociální podporu. Když problémy přesahují možnosti rodiny, její členové se poohlížejí po něčem jiném, hledají pomoc mimo rodinu. Rodiny si uvědomují, že jejich strategie zvládnání problémů nefungují a žádají o pomoc zvenčí, třeba od odborníka. Podpora se vztahuje na konkrétní služby, které vedou k pocitu sounáležitosti nebo členství, citový stav se vztahuje k emocionální podpoře.

Rodina vnímá narušení (krizi) v kontextu svých cílů - Podle Cornille a Boroto (1992), pokud rodina dostává užitečné vnější zdroje, rodina nahlíží na rozvrat/krizi v kontextu svých cílů. Odborníci musí rodinám v této době připomínat jejich cíle, aniž by vnucovali své vlastní hodnoty a cíle (Cornille et al., 1996).

Vyřešení nebo zvládnutí narušení (krize) - Užitečné vnější zdroje pomáhají rodině vyřešit rozvrat/krizi. Vyřešení rozvratu/krize umožňuje rodině vytvořit si stabilní předvídatelný vzor nebo se vrátit k předchozímu období fáze I.

Rodina vyvíjí nový vzor pro stabilizaci (předvídatelnost) - Vývoj nového vzoru zahrnuje změny druhého řádu a běžně se vyskytuje v důsledku krizí, které jsou následkem stresových faktorů přechodu. V tomto okamžiku se rodina vrací do fáze I FDM, dokud nedojde k další rušivé události.

Kritika modelu rodinné tísně

Pozitivní je, že autoři ve své druhé verzi FDM změnili termín etapa /stage/ (Cornille & Boroto, 1992) na fáze /phase/ (Cornille et al., 2006). Tato změna pomáhá odstranit myšlenku, že člověk musí přejít z jednoho do další fáze lineárním způsobem. Krom toho stabilní vzor (Cornille & Boroto, 1992) změněn na předvídatelný vzor (Cornille et al., 2006), což je pravděpodobně srozumitelnější pro odborníky, kteří by mohli poskytovat odbornou pomoc. FDM předkládá model, který zohledňuje rodinné vzory jako Typologický model (McCubbin et al., 1988; McCubbin & McCubbin, 1987, 1989), a Model odolnosti (McCubbin et al., 1995; McCubbin & McCubbin, 1991, 1993, 1996), ale je o něco jednodušší a snadněji se používá jako vodítko pro zásahy v rodinách. Na druhou stranu, v diskusích, Cornille a jeho společníci (Cornille & Boroto, 1992; Cornille et al., 1996; Cornille et al., 2006) slovo "problém" používají pro označení tří rozdílných situací: rušivé události, tíseň, která z této události vyplývá, a krize. Použití termínu "problém" pro tři rozdílné koncepty může vést k záměně. Ačkoli odborníci mohou zdůraznit termín "problém", je vhodnější používat ho pro označení události, tíživé situace nebo krize. Bylo by vhodnější se vyhnout používání slova "problém" a místo toho hovořit o události, tísně (tíživé situaci) nebo krizi. Ve fázi IV FDM se uvádí, že krize je nezbytná

pro stabilitu rodiny. Nicméně, přesnější by bylo říci, že stresor je nezbytný pro stabilitu rodiny, jelikož krize je podle definice časově omezená.

Kontextuální model rodinného stresu

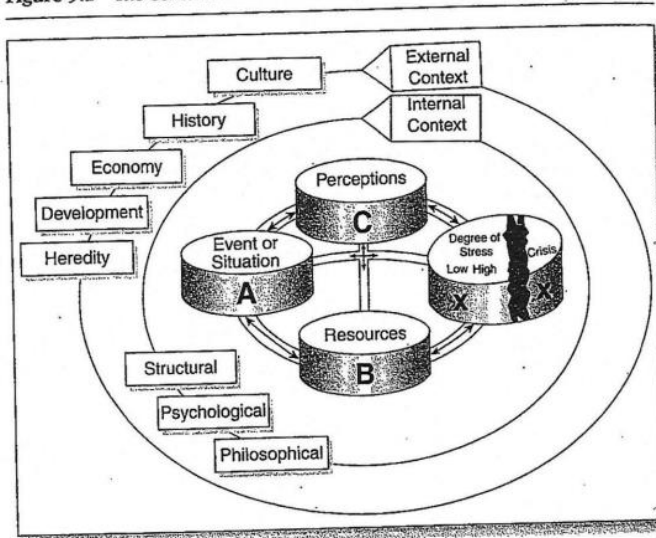
Jádrem kontextuálního modelu (Boss, 2002) je Hillův (1949, 1958) model ABCX Vzorec. Pauline Boss (2002), manželská a rodinná terapeutka, doplnila informace o ABCX Vzorcí v naději, že bude „užitečnější pro širší skupinu terapeutů, učitelů, zdravotních sester, lékařů, výzkumníků a tvůrců politik, kteří pracují se stresovanými rodinami různého etnického původu a přesvědčení, mladými i starými“ (s. 35). Induktivně prozkoumávala proměnné a nově se soustředila na význam a vnímání s cílem jeho multikulturního využití. Přezkoumávala výzkumy jiných autorů a také svůj vlastní Boss (2002) přidala interní a externí souvislosti do ABCX Vzorce (Hill, 1949, 1958). Zároveň, že je důležité vzít v úvahu jedinečné zkušenosti osob z různých prostředí, protože tyto zkušenosti formují jejich vnímání.

Koncepční rámec Kontextuálního modelu rodinného stresu

Kontexty

Některé aspekty kontextového modelu (Boss, 2002) byly již dříve zahrnuty v jiných modelech pod různou terminologií, avšak většina z nich nikoliv. Viz obrázek 9.2. Konflikt mezi vnějšími a vnitřními kontexty zvyšuje stres. Následuje diskuse o jednotlivých kontextech.

Figure 9.2 The Contextual Model of Family Stress

Source: Boss (2002).

Vnější kontext - Boss (2002) charakterizuje vnější kontext jako faktory, které jsou mimo rodinnou kontrolu a ovlivňují reakce rodin na stresory, včetně kulturních, historických, ekonomických, vývojových a genetických aspektů. *Kulturní kontext* zahrnuje pravidla společnosti i pravidla subkultury, do níž rodina patří. Někdy jsou pravidla kultury a subkultury v rozporu, což způsobuje větší stres v rodině. *Historický kontext* zahrnuje nejen události, které probíhaly v době vzniku stresoru, ale také zkušenosti předků, což se projevuje v traumatu přenášeném z generace na generaci. *Ekonomický kontext* zahrnuje finanční situaci v komunitě i v širší společnosti. Příkladem může být hospodářská deprese, recese nebo konjunktura na společenské úrovni a změny v ekonomice v důsledku přírodních katastrof jiných událostí. *Vývojový kontext* se týká fází životního cyklu rodiny i jednotlivých členů rodiny. *Dědičný kontext* se týká genetiky, která ovlivňuje například naše zdraví, výdrž a energii, což jsou zdroje.

Vnitřní kontext - Boss (2002) definuje vnitřní kontext jako prvky, které rodina může změnit a ovlivnit, včetně strukturálního, psychologického a filozofického kontextu. Při provádění krizové intervence se Boss zaměřuje především na vnitřní kontext namísto vnějšího, protože vnitřní kontext se mění snadněji než vnější. Zatímco skutečnost, že se země nachází v recesi, není možné změnit (ekonomický kontext), je možné změnit rozdělení rolí v rodině (vnitřní kontext). Vnitřní kontext rodiny se může v průběhu času měnit. Navíc mohou jednotliví členové rodiny v daném momentě prožívat vnitřní záležitosti jinak než zbytek rodiny. *Strukturální kontext* se týká formy a funkce hranic, rozdělení rolí a pravidel určujících, kdo patří do rodiny a kdo je mimo ni. Boss (2002) situace, kdy nejsou jasná pravidla o tom, kdo patří do rodiny a kdo stojí mimo, nazývá nejednoznačností hranic rodiny. *Psychologický kontext* odkazuje na způsob, jakým rodina vnímá stresor, a zahrnuje kognitivní i afektivní (emoční) procesy. *Filozofický kontext* podobný rodinnému schématu v modelu odolnosti, se vztahuje k hodnotám a přesvědčením rodiny.

A,B,C,X a X v kontextuálním modelu rodinného stresu

Boss (2002) v knize Kontextuální model rodinného stresu uvádí a rozvádí vzorec ABCX (Hill, 1949, 1958). Stejně jako v původním vzorci je A stresující událost nebo situace, B jsou zdroje (silné stránky) a C je vnímání (individuální a kolektivní). V kontextuálním modelu rodinného stresu má primát C (vnímání). Boss (2002) modifikuje vzorec ABCX na kontextuální model rodinného stresu tím, že přidává X, které představuje stupeň stresu (nízký nebo vysoký), zatímco další X představuje krizi.

Kritika Kontextuálního modelu rodinného stresu

Kontextuální model rodinného stresu od Boss (2002) je určen pro praktické použití i výzkum a bere v úvahu kulturní rozdíly. Začlenění vnějšího kontextu do kontextového modelu rodinného stresu (Boss, 2002) je prospěšné pro pochopení skupin postižených historickým traumatem, jako jsou původní obyvatelé Ameriky. Přesto, že je zařazení stupně stresu do modelu užitečné, použití proměnné X pro reprezentaci jak stupně stresu, tak krize může být zavádějící. Všeobecně platí, že linearita vzorce ABCX (Hill, 1949, 1958) omezuje tento i další od něj odvozené modely, jako je Kontextový model. Boss (2002) se snaží překonat tuto limitaci vzorce ABCX tím, že do něj zahrnuje šipky, které naznačují, že vývoj krize není lineární.

Závěr

Byly představeny dva nejnovější modely rodinného stresu, a to Model rodinné tísně (FDM) a Kontextuální model rodinného stresu, které lze využít pro vedení intervence i výzkumu. FDM navrhuje pět nelineárních fází. Kontextuální model, stejně jako mnoho dalších modelů rodinného stresu je založen na vzorci ABCX, ukazuje interaktivní povahu těchto složek. Navíc Kontextuální model bere v úvahu vnější a vnitřní souvislosti, které nebyly v žádném předchozím modelu řešeny.

Cvičení

9.1 Nastínění krize (ze cvičení 2.1 kapitoly 2) s využitím konceptů FDM.

I. Fáze I: Předvídatelný vzorec rodiny

- A) Rutiny: měla rutiny denního režimu
- B) Role: měla tradiční role v domácnosti
- C) Rituály: měla prázdninové rituály
- D) Pravidla: manželé společně tvořili pravidla

II. *Narušující událost* (vnější nebo vnitřní): manželova smrt (vnitřní)

III. *Fáze II: Problémy*

A) Vzorec je narušen, rodina zažívá trápení (problém).

1. Rutiny: večerní rutina se změnila, když jsme se synem začali večer u mých rodičů poté, co manžel zemřel.
2. Role: role manželky již neexistovala
3. Rituály: rituály se okamžitě nezměnily
4. Pravidla: metapravidla (zásadní pravidla) se změnila, když jsem začala pravidla vytvářet sama.

B) Řešení potíží pomocí již existujících strategií (nebo nových strategií): neřešilo potíže.

IV. *Fáze III. Rodina zažívá krizi*

A) Úroveň uvědomění a přijetí vlastních a ostatních rodinných rolí jednotlivými členy rodiny (nadprůměrná, průměrná, podprůměrná): podprůměrná. Rodiče se na nějakou dobu, domnívám se, že na několik dní, postarali o mého syna, a tím jsem se nedostala k plnění své rodičovské role.

B) Rozsah, v němž členové rodiny přispívali k rodinnému a osobnímu blahu (nadprůměrný, průměrný, podprůměrný): podprůměrný. Nezabývala jsem se dostatečně o syna a péče o sebe byla závislá na radách od ostatních.

C) Spokojenost rodinných příslušníků s rodinnou jednotkou (nadprůměrná, průměrná, podprůměrná): podprůměrná. Rodinná jednotka byla nedávno předefinována, a proto je nutné také nově definovat způsoby, jak ji nalézt.

D) Zda rodina měla smysl pro směr a zda se tímto směrem ubírala (nadprůměrně, průměrně, podprůměrně): podprůměrně. Rodinné cíle bych musela znovu definovat jako jediný rodič.

V. *Fáze IV: Vzorce uspořádané kolem krize: nezažily Fázi IV* (na obr. 9.1 obrazové tvary vpravo)

A) Stáhne se z potenciální sociální podpory

1. Podpora
2. Příslušnost
3. Náklonost (citovost, láska)

B) Rodina se začíná zabývat krizí

C) Rodinný vzorec se organizuje kolem krize

1. Rutiny
2. Role
3. Rituály
4. Pravidla

D) Krize se stává nutností pro stabilitu rodiny

VI. *Fáze IV: Využití sociální podpory ke zvládnutí krize* (na obr. 9.1 obrazové tvary vlevo)

A) Hledá potenciální sociální podporu

1. Podpora
  - a) Materiální podpora od rodičů v podobě stravování.
  - b) Materiální pomoc poskytnutá „Veterans Administration“ ve formě náhrobku
  - c) Hmotná pomoc poskytovaná Správou sociálního zabezpečení ve formě dávek pro osoby v hmotné nouzi.
2. Příslušnost: Bylo využito Sdružení skupiny vdov.
3. Náklonost (citovost, láska): nevyužila ji.

B) Rodina vnímá krizi v kontextu svých cílů: použila životní pojištění k dosažení cíle koupě domu.

C) Krize je vyřešena nebo zvládnuta.

D) Rodina vyvinula nový model předvídatelnosti (nebo se vrací ke starému vzoru); nově vyvinutý model předvídatelnosti:

1. Rutina: večerní večeře u rodičů se stala novým zvykem.
2. Role: role svobodné ženy.
3. Rituály: rituály se okamžitě nezměnily.
4. Pravidla: pravidla vytváří sama.

9.2 Nastínění krize (ze cvičení 2.1 Bossova /2002/ kapitoly 2) Kontextuálního modelu rodinného stresu.

I. *Vnější kontext* (prostředí/ekosystém): Prvky, které rodina nemůže ovlivnit a které mají vliv na to, jak rodina reaguje na stresor.

A) Kulturní

1. Kulturní pravidla: pravidla pro muže, kteří si berou mladší ženy.
2. Pravidla subkultury: nelze si představit žádná pravidla subkultury, která by ovlivňovala prožívání stresoru.

B) Historický

1. Události probíhající v době stresoru: nepamatuje si žádné historické události z té doby.
2. Události, které zažili předkové (trauma se mohlo přenést): předkové byli vyhnáni z Kanady.

C) Ekonomický

1. Ekonomika Společenství: Oživení po propadu cen ropy.
2. Ekonomika Společenství: Úrokové sazby dosáhly vysokých hodnot.

D) Vývojový: fáze životního cyklu

1. Rodina: výchova dítěte
2. Jednotlivec: věk 30 let přechod.

E) Dědičnost: Genetická

1. Zdraví: špatný zrak
2. Odolnost: vysoká odolnost
3. Energie: střední energie

II. *Vnitřní kontext*: Prvky, které rodina může změnit a ovlivnit.

A) Strukturální: Forma a funkce

1. Hranice: přístupné
2. Rozdělení rolí: tradiční
3. Pravidla o tom, kdo je v hranicích a kdo mimo ně (nejednoznačnost hranic, když jsou pravidla nejasná): jednoznačná.

B) Psychologický: Vnímání rodiny

1. Kognitivní: náročné, věřila jsem, že to zvládnou i navzdory ztrátě.
2. Afektivní:
  - a) Emocionální šok
  - b) Pocit viny
  - c) Otupělost

C) Filosofický

1. Hodnoty
  - a) Struktura rodiny (rozšířená rodina vs. nukleární rodina): rozšířená rodina

- b) Orientace na sebe/skupinu (my vs. já): my
- c) Duchovní přesvědčení (duchovní vs. náboženské): duchovní
- d) Pozemek/příroda (zachovalá vs. využívaná): zachovalá
- e) Časová orientace (přítomnost vs. budoucnost): budoucnost

2. Přesvědčení

- a) Věřila, že širší rodina je důležitou součástí rodiny.
- b) Věřila, že potřeby rodiny jsou důležitější než potřeby jednotlivých členů rodiny.
- c) Věřila, že je důležitější být duchovní než vyznávat určité organizované náboženství.
- d) Věřila, že je důležitější plánovat a rozhodovat se na základě budoucnosti.

III. A, B, C, X a X rodinného stresu

A) A = událost nebo situace: manželova smrt

B) B = zdroje

1. Integrace (vysoká, střední, nízká): střední

- a) Ochota obětovat osobní zájmy pro dosažení rodinných cílů (vysoká, střední, nízká): vysoká; obětovala jsem své osobní zájmy péči o manžela a dítě.
- b) Hrdost na rodokmen a rodové tradice (vysoká, střední, nízká): střední; jedna strana rodiny byla hrdá na rodokmen, ale druhá ne.
- c) Přítomnost silných vzorců vzájemné emoční závislosti a jednoty (vysoká, střední, nízká): nízká; své emoce jsem nesdílela příliš ochotně.
- d) Účast rodiny na společných aktivitách (vysoká, střední, nízká): nízká; kromě návštěv lékaře jsme neměli mnoho společných aktivit.
- e) Citové vazby mezi otcem a matkou, otcem a dětmi, matkou a dětmi a dětmi a dětmi (vysoké, střední, nízké): střední;
  - 1) Otec a matka (vysoká, střední, nízká): střední, zaměřená na nemoc a dítě.
  - 2) Otec a děti (vysoká, střední, nízká): nízká, otec nebyl schopen zvednout a držet dítě kvůli nemoci, zdálo se, že se odpojil.
  - 3) Matka a děti (vysoká, střední, nízká): střední, dítě bylo zdrojem citového uspokojení.
  - 4) Děti a děti (vysoká, střední, nízká): pouze jedno dítě.

2. Přizpůsobivost (vysoká, střední, nízká): střední

- a) Předchozí úspěšnost při řešení rodinných krizí (vysoká, střední, nízká): střední; zotavila se z jiných krizí, jako když byla manželovi diagnostikována rakovina, ale ne na předchozí úroveň fungování.
- b) Převaha nematerialistických cílů (vysoká, střední, nízká): vysoká; cíle byly v rámci finančních možností - například jsme v té době bydleli v mobilním domě.
- c) Flexibilita a ochota změnit tradiční role manžela a manželky nebo otce a matky, pokud je to nutné (vysoká, střední, nízká): nízká, manžel mohl jen stěží vykonávat svou roli, natož ji měnit.
- d) Přijetí odpovědnosti všemi členy rodiny při plnění rodinných povinností (vysoká, střední, nízká): nízká, primární odpovědnost za všechny domácí povinnosti a péči o dítě byla z důvodu manželovy nemoci na mně.
- e) Přítomnost rovnostářských vzorců rodinné kontroly a rozhodování (vysoká, střední, nízká): vysoká, rozhodnutí se přijímala společně.

3. Manželské přizpůsobení (špatné, přiměřené nebo dobré): přiměřené až dobré

- a) Manželka (špatná, přiměřená nebo dobrá): dobrá; nedošlo k žádným neshodám.

b) Manžel (špatný, přiměřený nebo dobrý): přiměřený; manžel se v mnoha ohledech nemohl skutečně zapojit jako manželský partner.

C) C= Vnímání

1. Individuální: náročné; věřila jsme, že to zvládnou i navzdory ztrátě.
2. Kolektivní: stejně jako individuální, protože další člen rodiny byl kojeneček.

D) X = stupeň stresu (nízký nebo vysoký): vysoký vzhledem k povaze stresoru.

E) X = Krize

1. Míra uvědomění si a akceptace rodinné role každého člena rodiny (lepší než průměrná, podprůměrná): podprůměrná; moji rodiče se starali o mého syna po určitou dobu - myslím, že několik dní, takže jsem neplnila svou rodičovskou roli.
2. Míra, do jaké členové rodiny pracovali pro dobro rodiny a jednotlivce (lepší než průměrná, podprůměrná): podprůměrná; nestarala jsem se o syna a péče o sebe byla založena na tom, co mi řekli ostatní.
3. Jak moc jsou členové rodiny spokojeni s rodinnou jednotkou (lepší než průměrně, podprůměrně): podprůměrně; rodinná jednotka byla předefinována a bylo by třeba nově definovat i způsoby, jak dosáhnout spokojenosti.
4. Zda má rodina smysl pro směr a zda se tímto směrem ubírá (lepší než průměrný, podprůměrný): podprůměrný; rodinné cíle bych jako rodič samoživitel musela definovat znovu.